

İÇİNDEKİLER

Kırkayak ile Örümcek	9
Kekemeliğimi Nasıl Yenerim?	10
Önsöz	11
Sunu	13
Birinci Bölüm	17
Kekemelik	17
Kekemeliğin Nedenleri	19
Oluşum Evresi	20
Biliş Evresi	23
Konuşma Evresi	24
Kekemelik Türleri	26
Oluşum Durumuna Göre Kekemelik	26
Genetik / İrsi Kekemelik	26
Eğitsel Kekemelik	27
Psikolojik Kekemelik	28
İsterik Kekemelik	28
Afazik Kekemelik	29
Semptom Kekemeliği	29
Sosyete Kekemeliği	30
Karakter Kekemeliği	30
Psikosomatik Kekemelik	31
Travma Kekemeliği	31
Ergenlik Kekemeliği	31
Taklit Kekemeliği	32
Fikir Kekemeliği	32
Bilişsel Duruma Göre Kekemelik	33
Bilinçsiz Kekemelik	33
Bilinçli Kekemelik	35
Konuşma Durumuna Göre Kekemelik	35
Tonik Kekemelik	35
Klonik Kekemelik	36
Kekemelik İle Birlikte Görülen Konuşma Bozuklukları	37
Pepemelik	37
Kekeme Pepemelik	38
Pepeme Kekemelik	38
Sürçme	39

İkinci Bölüm	41
Konuşma	42
Konuşma Motoru ile Otomobil Motorunun Benzerlikleri	44
Doğru Nefes Alış	46
Diyafram Nefesi	47
Üçüncü Bölüm	49
Kekemelik Sağaltımı	49
Gevşeme	52
Solunumda Gevşeme	54
Harekette Gevşeme	55
Konuşmada Gevşeme	56
Kekeme Pepemelerin Sağaltımı	56
Pepeme Kekemelerin Sağaltımı	58
Sürçme Sağaltımı	59
Dördüncü Bölüm	60
Yetişkin Kekemelerin Sağaltımı	60
İstek	60
İsteklendirme	61
Güven	61
Sorumluluklar	62
Diyafram Nefesi	65
Solunumda Gevşeme	67
Harekette Gevşeme	68
Bağımsız Yürüme Alıştırmaları	68
Yarı Bağımlı Yürüme Alıştırmaları	70
Kurallı Yürüme	71
Yavaşlatılmış Yürüme Alıştırması	71
Yüzme Alıştırmaları	72
Konuşmada Gevşeme	72
Yavaşlatılmış Sesli Yürüme Alıştırması	72
Geri Geri Yürüme Alıştırması	74
El ve Ayak Hareketleri	74
Sayılar ve Sesli Harflerle Yapılan Alıştırmalar	80
Güneş Yöntemi ile Konuşma Alıştırmaları	83
Beşinci Bölüm	87
Çocuklarda Kekemelik	87
Çocuk Kekemelerin Sağaltımı	90

İstek	90
İsteklendirme	91
Güven	92
Görev	92
Sağaltım Çalışmalarında Oyunun Önemi	94
Solunumda Gevşeme	96
Harekette Gevşeme	98
Yürüme Alıştırmaları	100
Bağımsız Yürüme Alıştırmaları	101
Bağımlı Yürüme Alıştırmaları	103
Yürüme Oyunları	104
Hayvan Taklitleri	106
Boyama-Çizme Oyunları	108
Konuşmada Gevşeme	110
Müzik Eşlikli Ritmik Alıştırmalar	111
Bağımsız Sessiz Yürüme Alıştırmaları	112
Sesli Yürüme-Konuşarak Yürüme	113
Anlatımlı Oyunlar	113
Müzikli Oyun ve Anlatımlar	118
Kısa Cümleler Kurma	119
Bilmece Sorma	121
Tekerlemeler	121
Konuşma Oyunları	122
Uzun Anlatımlar	124
Sıkça Sorulan Sorular	130
Ekler	139
Ek-1: Konuşma Alıştırmaları ve Güneş Yöntemi İçin Örnekler	139
Ek-2: Çocuklarda Konuşmada Gevşeme Alıştırmalarında Yer Alan Ritmik Konuşma İçin Örnekler	147
Ek-3: Şarkılı Anlatımlar İçin Örnekler	149
Ek-4: Bilmece	150
Ek-5: Tekerlemeler	154
Ek-6: Hareketli Oyunlar İçin Örnek: Saatin Hünerleri	159
Ek-7: Şiir Alıştırmaları	160
Ek-8	162
Kaynakça	164

ÖNSÖZ

Özel eğitimde¹, en sık rastlanan konuşma bozukluğu türü kekemeliktir. Asrın korkulu rüyası olarak nitelendirilen kekemelik, aslında çok yönlü bir bilmecedir. Her kekemenin kendine özgü farklı bir konuşma biçimi ve buna bağlı konuşma sorunu vardır. Kimi “Konuşurken nefesim kesiliyor,” kimi de “Boğazımda düğümlenme oluyor, göğsüm sıkışıyor,” diye yakını. Kimi A, O, P, S, Ş, K, Ç, B ile başlayan sözcüklerde zorlanır kimi de söze başlarken başını oynatıp gözlerini kırpar. Kimi dudaklarını ısırır kimi de ayaklarını oynatır. Kekemeliklerinin farkında olan kekemeler, kekemelik nedenlerini yaşadıkları özel olaylara bağlar ve kendilerince bir çözüm yolu arar.

Dünyada kekeme sayısı kadar kekemelik nedeni ve bir o kadar da kekemelik çeşidi vardır. Dolayısıyla kekemeliğin tanımını da sağaltım yöntemleri de çok çeşitlidir.

Kekemelerle yürüttüğüm sağaltım çalışmaları sırasında, kekemeliğin nedenleri üzerinde hiç durmayıp her şeyi olduğu gibi kabul ederim. Kekemeliğin sağaltımındaki başarı, kekeme birey ile sağaltımı yapan terapistin işbirliğiyle gerçekleşir. Bu nedenle çalışmalarım da kendi yöntemlerimi oluşturup kişiye özgü alıştırmalar geliştirmeyi tercih ederim.

Kekemelerle ilk kez 1964 yılında çalışmaya başladım. İstanbul Yıldız Sağırılar Okulu’ndaki görevim ile İstanbul Üniversitesi Tıp Fakültesi Çocuk Psikiyatrisi’ndeki çalışmalarımı eş zamanlı sürdürdüm. 1966’da İstanbul Sultanahmet Reh-

---

¹ Özel eğitim, normal yaşlılarının yararlanabildiği eğitim ortamından yeterince yararlanamayan çocuklara yönelik eğitimidir. Türkiye’de özel eğitim; örneğin eğitimin verildiği okulların özel alt sınıflarında, kaynaştırma sınıflarında, kaynak odalarda ve ayrıca Özel Eğitim ve Rehabilitasyon Merkezleri’nde verilmektedir.

berlik Araştırma Merkezi'nde (RAM) 2-50 takvim yaşındaki² kekemelerle gerçekleştirdiğim çalışmalarla kendi yöntemlerimi oluşturmaya başladım.

1997 yılında emekli olana dek çocuk psikiyatrisindeki çalışmalarım devam etti. Bu süreçte Prof. Dr. Rıdvan Cebiroğlu, Doç. Dr. Emel Sümer ve Prof. Dr. Kayıhan Aydoğmuş'u tanıma ve onlarla birlikte çalışma mutluluğunu tattım.

Birbirinden farklı yaklaşım ve sağaltım yöntemi gerektiren farklı yapıya sahip kekemelik sorunuyla bana danışanlar ile zaman zaman zorlu anlar yaşadım. Sonunda bu kitabı yazacak deneyimi kazandım. Öyle tahmin ediyorum ki artık hiçbirinin bana ihtiyacı kalmamıştır. Kendilerine ve birlikte çalıştığım dönemlerdeki tüm Psikiyatri Kliniği ve RAM görevlilerine teşekkür ederim.

Temmuz 2005, Ayvalık
İ. Hakkı GÖNEN

---

² Takvim yaşı doğum tarihine bağlı olarak hesaplanır. Zeka yaşından farklıdır. Kitapta bundan sonra geçen "yaş" kelimelerinin tümü takvim yaşı olarak anlaşılmalıdır.